

Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi

Vanhusneuvosto 18.1.2024 § 8

Hyvaks/104/00.02.04/2024

Valmistelija	vastuualuejohtaja, koti- ja asumispalvelut Tuija Koivisto p. 040 513 5821
Selostus asiasta	<p>Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvueluista §5 velvoittaa sekä kuntia että hyvinvointialueita laatimaan suunnitelman toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Suunnitelma on laadittava osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa määritellyjä hyvinvointikertomuksia. Suunnitelma on osa laajempaa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmakokonaisuutta.</p> <p>Hyvinvointialueen suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.</p> <p>Suunnitelmiin on sisällytettävä ikääntyneen väestön asumista koskevien tarpeiden ennakointi sekä niitä vastaavan asumisen kehittäminen.</p> <p>Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi vuosille 2024-2025 on laadittu power point esitysmuotoon. Suunnitelma nojautuu Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiaan sekä valtuuston vahvistamiin palvelujen järjestämisen linjauksiin. Palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa on huomioitava sosiaali- ja terveystalvuelujen järjestämislaki sekä sosiaali- ja terveystalvueluja määrittelevät substanssilait. Ikääntyneiden sosiaalipalvelujen ja omaishoidon tuen myöntämisperusteet on vahvistettu aluevaltuuston kokouksessa 5.12.2023. Asiakasmaksut on vahvistettu aluehallituksen 12.12.2023 kokouksessa.</p> <p>Kevään 2024 aikana valmistuu sosiaali- ja terveystalvuelujen palvelutuotantosunnitelma sekä suunnitellaan ja vahvistetaan Keski-Suomen hyvinvointialueen monikanavainen palveluverkko. Palveluverkkovalmistelun yhteydessä tehdään kattava vaikutusten ennakoarviointi sekä laaja kuulemis- ja lausuntokierros.</p> <p>Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi on laadittu koti- ja asumispalvelujen palvelualueiden vastuuviranhaltijoiden valmistelun pohjalta yhteistyössä laaja-alaisen sosiaali- ja terveystalvuelukeskuksen sekä sairaalapalvelujen kanssa.</p>
Palvelujohtajan ehdotus	Vanhusneuvosto kuulee esittelyn suunnitelmasta ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja antaa evästyksen asian jatkokäsittelyyn.
Päätös	<p>Vanhusneuvosto merkitsee esittelyn suunnitelmasta ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi kuulluksi.</p> <p>Vanhusneuvosto kävi keskustelun suunnitelmasta ikääntyneen väestön näkökulmasta.</p> <p>Suunnitelmaan toivotaan lisättävän ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea niille 65 vuotta täyttäneille, jotka eivät ole säännöllisten palveluiden piirissä</p>

Yhteistyötä kuntien ja hyvinvointialueen välillä tulisi lisätä, jotta tiedonvaihto palveluiden tarpeesta hyvinvoinnin tukemiseksi lisääntyy ja yhteistyötä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden saralla tulee vahvistaa.

Asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden tulisi näkyä suunnitelmassa.

Vanhusneuvosto siirtää asian käsittelyn Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnan käsiteltäväksi.

§ 8 Tarkastettiin kokouksessa asian käsittelyn päätteeksi.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 24.1.2024 § 7

Selostus asiasta	Vanhusneuvosto on käsitellyt suunnitelmaa ikääntyneen väestön tukemiseksi kokouksessaan 18.1.2024, mistä asia on siirtynyt Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnan käsiteltäväksi.
Strategiajohtajan ehdotus	Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta antaa evästyksen asian jatkokäsittelyyn.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Asiaa oli kokouksessa esittelemässä vastuualuejohtaja Tuija Koivisto. Pykälän esittelyosuuden jälkeen Anne Kovanen poistui kokouksesta klo 17:30.

Aluehallitus 6.2.2024 § 42

Selostus asiasta	Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta antoi kokouksessaan evästyksen jatkokäsittelystä koti- ja asumispalveluiden vastuualuejohtaja Tuija Koivistolle. Aluehallituksen hyväksyttäväksi tuodussa, päivitetystä suunnitelmassa on otettu huomioon saadut evästykset.
Hyvinvointialuejohtajan ehdotus	Aluehallitus päättää hyväksyä suunnitelman ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 5.3.2024 § 75

Selostus asiasta	Aluehallitus on kokouksessaan 6.2.2024 § 42 hyväksynyt suunnitelman ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemisesta. Hyväksymisen jälkeen suunnitelmaan on vielä tehty viimeisiä päivityksiä työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnan evästyksien pohjalta. Nämä päivitykset eivät olleet suunnitelmassa, jonka aluehallitus on hyväksynyt 6.2.2024 § 42. Tämän johdosta asia tuodaan uudelleen päätöksentekoon päivitetyllä suunnitelmalla (muutokset näkyvät suunnitelmassa punaisella). Liite 1: päivitetty suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi Liite 2: suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi, luonnos (hyväksytty 6.2.2024 § 42)
------------------	--

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy suunnitelman ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi liitteen 1 mukaisena.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 14.05.2024 § 17

Päätösehdotus

Aluevaltuusto päättää hyväksyä suunnitelman ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valtuutetut Sari Hovila ja Joonas Könttä poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.51.

Vanhusneuvosto 22.10.2024 § 51

Valmistelija

vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnitelmasta ikääntyneen väestön tukemiseksi on pyydetty väliarviointia.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.5.2024 §17. Suunnitelma on osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 7§:n mukaista hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaa ja -kertomusta.

Aluevaltuustossa 11.6.2024 §38 tehty sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten mukainen ensimmäisen vaiheen palveluverkkopäätös linjaa ikääntyvien sosiaalipalvelujen palvelurakennetta siten, että vuonna 2030 ympärivuorokautisen palvelusumisen paikkoja suunnitellaan olevan 7%:lle 75 vuotta täyttäneiden määrästä ja yhteisöllistä asumista 2%:lle 75 vuotta täyttäneiden määrästä. Aiemmin aluevaltuuston vahvistamissa järjestämisen linjauksissa on määritetty, että ”hyvinvointialueen asukkaille tarjotaan toimintakyvyn ja tarpeen mukaisia ympärivuorokautisia asumispaikkoja ensisijaisesti hänen kotikunnastaan. Asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon asukkaan ja omaisten toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen”.

Palveluverkkopäätöksessä on myös linjattu, että ikääntyneiden päivätoiminta on laajenevaa. Vuoteen 2030 mennessä kuntouttavaa päivätoimintaa järjestetään 20 toimipisteessä ja seniorikeskustoimintaa on kaikissa kunnissa. Palveluverkkopäätös on aluevaltuuston linjaaman järjestämislinjauksen mukainen: ”Hyvinvointialueen asukkaille tarjotaan toimintakyvyn ja tarpeen mukaisia ympärivuorokautisia asumispaikkoja

ensisijaisesti hänen kotikunnastaan. Asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon asukkaan ja omaisten toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen”.

Vanhuspalvelulain mukaan ikääntyneiden toimintakykyä arvioidaan niin asiakasohjauksessa kuin palveluissa RAI-arviointimenetelmällä. RAI:n avulla saadaan koottua tietoa esimerkiksi palvelujen laadusta, kaatumisriskeistä, alkoholin riski- ja ongelmakäytöstä, riskistä päivystyskäynneille ja kuntoutusinterventioiden tuloksellisuudesta. Liitteenä RAI koordinaattori Mervi Kivistön koostamaa RAI tietoa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman ja sen osasuunnitelmien läpäisevinä teemoina on ollut: 1. Mielenhyvinvoinnin edistäminen; 2. Arjen turvallisuuden edistäminen; 3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen. Liitteissä on palveluista koottu yhteenvedot miten arjen työssä on näitä teemoja edistetty.

Yhteenvedoa, miten ikääntyvien palvelujen lähivuosien kehittämiskohteissa on edistetty, on koottuna liitteessä.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) §5 velvoittaa paitsi hyvinvointialueet myös kunnat laatimaan suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi. Nämä suunnitelmat tulisi myös yhteensovittaa. Erityinen velvoite on sisällyttää suunnitelmiin ikääntyneen väestön asumista koskevien tarpeiden ennakointi sekä niitä vastaavan asumisen kehittäminen. Tässä onnistumisen arviointia vaikeuttaa se, ettei kuntien suunnitelmista ole välittynyt juurikaan tietoa hyvinvointialueelle. Jyväskylän kaupungin kutsumana on säännölliset ikääntyneiden asumisen suunnitteluun liittyvät palaverit. Muiden kuntien kanssa pidetyt asumisen palaverit ovat olleet satunnaisempia.

Toimivalta

Hallintosääntö § 27

Toimintasääntö § 2

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Vanhusneuvosto merkitsee väliarvioinnin tiedoksi ja välittää asian tiedoksi työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnalle.

Asian kokouskäsitely:

Seniorien hyvinvointineuvolatoiminta on hyvin laajentunut alueella, vain kolmesta kunnasta puuttuu ja näissä toiminta käynnistyy ensi vuonna. Tästä kiitokset.

Seniorikeskustoiminnasta haluttaisiin vielä lisätietoa ja erityisesti siitä, kuinka tätä tullaan toteuttamaan yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Vanhusneuvosto toivoo mallin toiminnan jatkojalostamista ja käyttöönottoa koko alueella. Digiosallisuuden ja –osaamisen vahvistaminen tulisi liittää seniorikeskusten toimintaan.

Ikääntyneiden asiakasohjauksen palautteen mukaan tarvitaan enemmän panostusta ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, näin vältetään raskaimpien palveluiden tarve.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Mirja Ahoniemi liittyi kokoukseen klo 10.04.
Jan Tollet poistui kokouksesta klo 10.07.

Asian käsittelyn jälkeen pidettiin tauko klo 10.31.
Kokousta jatkettiin klo 10.36.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 20.11.2024
967/00.01.01.01/2024

Valmistelija

vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnitelmasta ikääntyneen väestön tukemiseksi on pyydetty väliarviointia.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.5.2024 §17. Suunnitelma on osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 7§:n mukaista hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaa ja -kertomusta.

Aluevaltuustossa 11.6.2024 §38 tehty sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjausten mukainen ensimmäisen vaiheen palveluverkkopäätös linjaa ikääntyvien sosiaalipalvelujen palvelurakennetta siten, että vuonna 2030 ympärivuorokautisen palvelusumisen paikkoja suunnitellaan olevan 7%:lle 75 vuotta täyttäneiden määrästä ja yhteisöllistä asumista 2%:lle 75 vuotta täyttäneiden määrästä. Aiemmin aluevaltuuston vahvistamissa järjestämisen linjauksissa on määritelty, että ”hyvinvointialueen asukkaille tarjotaan toimintakyvyn ja tarpeen mukaisia ympärivuorokautisia asumispaikkoja ensisijaisesti hänen kotikunnastaan. Asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon asukkaan ja omaisten toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen”.

Palveluverkkopäätöksessä on myös linjattu, että ikääntyneiden päivätoiminta on laajenevaa. Vuoteen 2030 mennessä kuntouttavaa päivätoimintaa järjestetään 20 toimipisteessä ja seniorikeskustoimintaa on kaikissa kunnissa. Palveluverkkopäätös on aluevaltuuston linjaaman järjestämislinjauksen mukainen: ”Hyvinvointialueen asukkaille tarjotaan toimintakyvyn ja tarpeen mukaisia ympärivuorokautisia asumispaikkoja ensisijaisesti hänen kotikunnastaan. Asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon asukkaan ja omaisten toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen”.

Vanhuspalvelulain mukaan ikääntyneiden toimintakykyä arvioidaan niin asiakasohjauksessa kuin palveluissa RAI-arviointimenetelmällä. RAI:n avulla saadaan koottua tietoa esimerkiksi palvelujen laadusta, kaatumisriskeistä, alkoholin riski- ja ongelmakäytöstä, riskistä

päivystyskäynneille ja kuntoutusinterventtioiden tuloksellisuudesta. Liitteenä RAI koordinaattori Mervi Kivistön koostamaa RAI tietoa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman ja sen osasuunnitelmien läpäisevinä teemoina on ollut: 1. Mielenhyvinvoinnin edistäminen; 2. Arjen turvallisuuden edistäminen; 3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen. Liitteissä on palveluista koottu yhteenvedot miten arjen työssä on näitä teemoja edistetty.

Yhteenvedoa, miten ikääntyvien palvelujen lähivuosien kehittämiskohteissa on edistetty, on koottuna liitteessä.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) §5 velvoittaa paitsi hyvinvointialueet myös kunnat laatimaan suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi. Nämä suunnitelmat tulisi myös yhteensovittaa. Erityinen velvoite on sisällyttää suunnitelmiin ikääntyneen väestön asumista koskevien tarpeiden ennakointi sekä niitä vastaavan asumisen kehittäminen. Tässä onnistumisen arviointia vaikeuttaa se, ettei kuntien suunnitelmista ole välittynyt juurikaan tietoa hyvinvointialueelle. Jyväskylän kaupungin kutsumana on säännölliset ikääntyneiden asumisen suunnitteluun liittyvät palaverit. Muiden kuntien kanssa pidetyt asumisen palaverit ovat olleet satunnaisempia.

Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi väliarviointi on käynyt vanhusneuvostossa 22.10.2024

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	